

การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู
สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

The Strengthening Key Characteristics of Teacher in Love and Faithfulness
for Teaching Professional at Rajabhat Maha Sarakham University

ARTICLE INFO

Article history:

Received 4 September 2019

Revised 28 October 2019

Accepted 18 November 2019

Available Online 11 March 2020

อนุสรณ์ จันทร์ประทักษิ^{1*} และ จันทร์เพ็ญ ภูโสภา²

Anusorn Chanprathak^{1*} and Janphen Phusopha²

ABSTRACT

The purposes of this research were 1. to analyze, synthesize guidelines for strengthening key characteristics of professional teachers in their love and faithfulness 2. Developing the strengthening key characteristic activities and 3. Trial and evaluation of satisfaction in the strengthening key characteristic activities and the research tools for this study are interview questions and activity manuals. The sample group used in this study were consisted of 1) a group of 10 experts 2) an experimental group consisting of 20 first year students who were volunteered. Data analysis using of frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research revealed that: 1) The activities aspect of love and Faithfulness for teaching professionals including (1) Using religious and psychological methods (2) Organize classroom activities, (3) Use learning from real situations and learn from models, (4) Use the open forum and (5) Organize camp designs, programs, and training according to the curriculum. 2) The results of activities consisted of 2 main activities and 7 sub-activities and the appropriateness of the activities was at a high level with an average of 4.46 standard deviations at 0.49 and 3) The results of the trial and evaluation of activity satisfaction found that the students who participated in the activities have self-awareness as good teachers and were satisfied with the activities for strengthening key characteristics of professional teachers in love and faithfulness at a high level ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.58).

KEYWORDS: STRENGTHENING KEY CHARACTERISTICS OF TEACHER / LOVE AND FAITHFULNESS FOR TEACHING PROFESSIONALS

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ประเทศไทย
Lecturers in Research and Evaluation Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

² อาจารย์สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ประเทศไทย
Lecturers in Educational Psychology and Guidance Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

* Corresponding author; E-mail address: panu_ct@hotmail.com doi: xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู 2. พัฒนากิจกรรมเสริมสร้างและ 3. ทดลองใช้และประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และคู่มือกิจกรรมเสริมสร้าง แหล่งผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน 2) กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 20 คน ได้มาแบบอาสาสมัคร การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) แนวทางการเสริมสร้าง ได้แก่ (1) ใช้วิธีการตามหลักศาสนาและหลักจิตวิทยา (2) จัดกิจกรรมในชั้นเรียน (3) ใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและเรียนรู้จากตัวแบบ (4) ใช้การเปิดเวทีเสวนา และ (5) จัดแบบค่าย โปรแกรม และการอบรมตามหลักสูตร 2) ผลการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้าง พบว่า ประกอบไปด้วย 2 กิจกรรมหลักและ 7 กิจกรรมย่อย และความเหมาะสมของกิจกรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 4.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.49 3) ผลการทดลองใช้และประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมสร้าง พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมตระหนักผู้ต่อตนเองในการเป็นครูที่ดีและมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.58)

คำสำคัญ: การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู / ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยประเทศไทยจากอดีตสู่ปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพกาลเวลา ประเทศมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ความเจริญและการพัฒนานั้นก็ได้เป็นไปอย่างยั่งยืน เป็นเพราะประเทศมุ่งที่จะพัฒนาทางด้านวัตถุมากเกินไป จึงทำให้พลเมืองของประเทศต้องดิ้นรนต่อสู้กันเอง ส่งผลให้ประชาชนขาดความสุขและล้มตระหนักในคุณค่าของสิ่งดีงามทางด้านจิตใจ ความเอื้ออาทร การแบ่งปัน ความรับผิดชอบ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ขาดหายไป ปัญหาทางสังคมจึงมีให้เห็นและมากขึ้นเรื่อย ๆ นับได้ว่าเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงมาจากการที่ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านวัตถุเป็นสำคัญ ซึ่งจะสังเกตได้ว่าสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน มุ่งพัฒนาให้คนเป็นคนดีคนเก่ง โดยมีความมุ่งหวังว่าประเทศจะพัฒนาและเจริญรุ่งเรืองได้ จะต้องพัฒนาที่คนเก่งเป็นสำคัญ ทรัพยากรคนจึงมีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันในระบบของสังคม หวังเป็นผู้ที่ถูกเลือกในการเข้าไปพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง โดยไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้องของกฎ ระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงมีเป็นบรรทัดฐานแท้จริงของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน จะต้องเริ่มจากการพัฒนาให้คนเป็นคนดีเป็นคนดีเป็นอันดับแรก เมื่อคนในสังคมเป็นคนดี ผลกำไรของความดีจะนำมาซึ่งความรับผิดชอบ ความอดทน ความขยัน ที่จะก่อให้เกิดคนเป็นคนมีความรู้ความสามารถ หรือเรียกว่าเป็นคนดีที่เก่งนั่นเอง ฉะนั้น สังคมจะต้องย้อนกลับมามองและเปลี่ยนแนวคิดใหม่ โดยให้ความสำคัญไปที่การพัฒนาคนและสามัญสำนึกของจิตใจเป็นสำคัญ เพราะเรื่องของจิตใจเป็นเรื่องของจิตวิญญาณเป็นเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ไม่ว่าจะอยู่ในสัมมาอาชีพใด ๆ อาชีพครูเป็นอาชีพที่จะต้องไปพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม และจริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งจะต้องมีจิตสำนึกที่ถูกต้อง รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และประเทศชาติ ดังนั้น หน้าที่ของครูจึงเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะต้องไปปลูกฝังความรู้ ความคิด และจิตวิญญาณให้แก่เยาวชน เพื่อที่จะได้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดีและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศในกาลข้างหน้า อาชีพครูจึงจัดได้ว่าเป็นอาชีพที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์บันดาลอนาคตของชาติบ้านเมือง ครูศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพออก และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพกำกับ ดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ

รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา ครูสภากำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูไว้ 9 มาตรฐาน ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพด้านความเป็นครู เป็นหนึ่งในมาตรฐานวิชาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพครูจะต้องมีและคุณลักษณะความเป็นครูที่ดีตามที่ครูสภากำหนด คือ 1) ครูที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรัก ความเมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน 2) มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู 3) มีความอดทนและรับผิดชอบ 4) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เป็นผู้นำทางวิชาการ และเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ และ 5) ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู (ครูสภา, 2554) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในสายอาชีพครูนั้น นอกจากจะต้องมีความรู้ในเรื่องของมาตรฐานวิชาชีพครูทั้ง 9 มาตรฐานแล้ว จะต้องสามารถปฏิบัติตนในมาตรฐานดังกล่าวได้ด้วย และทุกองค์ประกอบดังที่กล่าวมา มีความสำคัญในทุกองค์ประกอบ ความรักและศรัทธาในอาชีพครู อาจเป็นลำดับแรกที่บุคคลจะต้องคำนึงถึงเมื่อเข้ามาสู่สายอาชีพนี้ จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันอาชีพครูเป็นที่นิยมและเป็นอาชีพในฝันของใครหลายคน บางคนมีความฝันอยากจะเป็นครูตั้งแต่แรกเริ่ม บางคนมาเป็นครูเพราะอยากมีอาชีพที่มั่นคง ดังนั้น หากทบทวนและพิจารณาให้ดีแล้วการมีอาชีพครูและการเป็นครูอาชีพมีความหมายที่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่า ครูอาชีพ คือ บุคคลที่มีความตั้งใจแต่แรกเริ่มที่จะก้าวเข้ามาสู่การเป็นแบบอย่าง มีความประสงค์อย่างเต็มเปี่ยมที่อยากจะเป็นครูเพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์จากที่ได้เรียนรู้มาให้กับผู้อื่น ความศรัทธาหรือความเชื่อที่อยู่ในตัวบุคคลจึงแตกต่างกัน ซึ่งปัจจุบันบุคคลที่มีอาชีพครูยังคงมีอยู่ทั่วไป อย่างไรก็ตามเมื่อบุคคลทั้งสองกลุ่มเข้ามาในสายอาชีพครู การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสนใจและให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผลผลิตของครูคือผลผลิตของประเทศชาติ ดังนั้น หากกล่าวถึงระบบของกระบวนการในการประกอบอาชีพครูแล้ว นักศึกษาคูรุษจึงเป็นต้นสายและปลายเหตุของอาชีพนี้ และนับได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่จะต้องได้รับการเสริมสร้างให้มีความเป็นครูที่สมบูรณ์ นอกเหนือจากการพัฒนาในระบบปกติที่มีอยู่แล้ว การเสริมสร้างจะเป็นการต่อยอดให้เกิดและมีความคุณลักษณะความเป็นครูที่ฝังแน่นติดตัวเขาตลอดไป เพราะการวางลักษณะพื้นฐานทางจิตใจที่ดี จะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา ดังทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมที่กล่าวว่า รากของต้นไม้เปรียบเสมือนคุณลักษณะทางจิตของมนุษย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ส่งผลทำให้ลำต้นแข็งแรง ส่วนของลำต้นที่สมบูรณ์แข็งแรงแล้ว เสมือนลักษณะของจิตใจสมบูรณ์ ซึ่งเป็นสาเหตุของการออกดอก ออกใบ มีผลงดงามอย่างสมบูรณ์ (ดุจเดือน พันธุมานวิน, 2551) เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วจะต้องมีกระบวนการวิธีการพัฒนาให้เหมาะสมและถูกทาง เฉกเช่นเดียวกับการเติบโตของต้นไม้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริม เปลี่ยนแปลงแนวคิดใหม่ ให้เห็นว่า การเป็นครูอาชีพที่ดีควรเป็นอย่างไร มีองค์ประกอบอะไรบ้าง ดังนั้น แนวทางอย่างหนึ่งที่สามารถทำได้คือ การเสริมสร้างให้บุคคลที่จะไปประกอบอาชีพครู เกิดความรักและศรัทธาในอาชีพของตนเองเสียก่อน โดยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในอินทรีย์ของบุคคล ๆ นั้น ซึ่งจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและแนวคิดใหม่ในทิศทางที่เป็นบวกในวิชาชีพของตนต่อไป จากความสำคัญดังกล่าว จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนและควรเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาคูรุษ ผู้ที่ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้พัฒนาบ้านเมืองในทุกมิติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาและหาแนวทางพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูกับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาคูรุษ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาคูรุษ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาคูรุษ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธา
ในวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1) เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรัก
และความศรัทธาในวิชาชีพครู

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาใน
วิชาชีพครูที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและ
ความศรัทธาในวิชาชีพครู

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

2. เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู
สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 5 คน

2.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

วิธีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

2.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธา
ในวิชาชีพครู

3. เพื่อทดลองใช้และประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความ
รักและความศรัทธาในวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1/2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

กิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

3.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ความเที่ยงตรงของกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาใน
วิชาชีพครูและความพึงพอใจต่อกิจกรรมฯ

ขั้นตอนการวิจัย

ระยะที่ 1 วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความ
ศรัทธาในวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูล

1) วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จำนวน 15 เล่ม

2) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาครู จำนวน 5 คน ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาครู อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป

1.2 เครื่องมือการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย

1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูให้ครอบคลุมองค์ประกอบของตัวแปร

2) สร้างข้อคำถามในลักษณะเชิงกว้างและประเด็นข้อคำถามย่อยสำหรับใช้สัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางเพิ่มเติมจากการสังเคราะห์ วิเคราะห์เอกสาร

3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) นัดวันเวลาผู้ให้ข้อมูล

2) ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามวันเวลาดังหมาย

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยนำมาแจกแจงความถี่และหาค่า ร้อยละ

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 พัฒนากิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู ในระยะนี้เป็นการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู ดังนี้

1. ยกร่างกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

2. จัดทำคู่มือกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู ตามองค์ประกอบต่อไปนี้

1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้

2) สาระสำคัญ

3) วัตถุประสงค์การเรียนรู้

4) โครงสร้างเนื้อหาสาระกิจกรรม

5) กิจกรรมการเรียนรู้

2.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในระยะนี้ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้านจิตวิทยา ด้านการพัฒนาครู (2 คน) ด้านการวัดและประเมินผลและด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาครู อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป

2.2 เครื่องมือวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

2.3 การสร้างเครื่องมือ

1) ผู้วิจัยจะดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบปลายปิด มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามโครงสร้างเนื้อหาสาระของกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

2) ตรวจสอบความถูกต้อง ด้านเนื้อหา และความครอบคลุมของประเด็นการประเมินและพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้เชี่ยวชาญ

2) นำส่งหนังสือ คู่มือกิจกรรมเสริม และแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม

3) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแก้ไขปรับปรุง เพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

3.1 แหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 จำนวน 20 คน ได้มาแบบอาสาสมัคร

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) คู่มือกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

2) แบบประเมินความพึงพอใจกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

3.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย

1) ผู้วิจัยจะดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบปลายปิด มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามโครงสร้างเนื้อหาสาระของกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

2) ตรวจสอบความถูกต้อง ด้านเนื้อหา และความครอบคลุมของประเด็นการประเมินและพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการด้วยวิธีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูตามคู่มือ มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) ประสานงานกับวิทยากร เพื่อทำความเข้าใจกิจกรรม

2) ประสานกับนักศึกษาเพื่อนัดวันเวลาในการทำกิจกรรม

3) เตรียมความพร้อมด้านสถานที่จัดกิจกรรมสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งแวดล้อมที่สามารถจัดกิจกรรมได้ และเตรียมสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมและการประเมินผล

4) ดำเนินการทดลองตามโครงสร้างเนื้อหาสาระของกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

5) ประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ
- 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

1.1 ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จำนวน 15 เล่ม

ลำดับ	นิยาม	สรุปแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะ				
		ใช้วิธีตามหลักสูตร / จิตวิทยา	ใช้วิธีการในชั้นเรียน	ใช้วิธีจัดอบรมตามหลักสูตร/โปรแกรม/ค่าย	เปิดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้ใช้	ใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง/จากตัวแบบ
ป.อ.ปยุตโต (2538)	1. อิงหลักพื้นฐานทางศาสนา 2. ใช้ชุดกิจกรรม	✓		✓	✓	
ธรรมนันทิกา แจ่มสว่าง (2555)	1. เรียนรู้จากตัวแบบจิตวิญญาณ 2. สร้างแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพครู 3. สร้างประสบการณ์ในการเผชิญและพบเห็นสภาพชีวิตที่ยากลำบาก 4. แสดงให้เห็นถึงความผูกพันระหว่างครูกับศิษย์ 5. สร้างคุณลักษณะพื้นฐานทางจิตวิทยา	✓	✓			✓
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555)	ใช้โรงเรียนเป็นฐาน		✓			
ภาสกร เรืองรอง และคณะ (2557)	1. อบรม แลกเปลี่ยน และสร้างเครือข่ายความรู้ 2. ใช้กิจกรรมทีม ภายในสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษา	✓		✓	✓	
สุทัศน์ เอกา (2558)	1. การสร้างแรงจูงใจ 2. ใช้วิธีการทางจิตวิทยา 3. การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	✓				✓

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จำนวน 15 เล่ม (ต่อ)

ลำดับ	นิยาม	สรุปแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะ				
		ใช้วิธีตามหลักสูตร/จิตวิทยา	ใช้วิธีจัดการในชั้นเรียน	ใช้วิธีจัดอบรมตามหลักสูตร/โปรแกรม/ค่าย	เปิดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้ใช้	ใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง/จากตัวแบบ
มารุต พัฒผล (2558)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสร้างแรงบันดาลใจ 2. ขยายการเรียนรู้จากประสบการณ์ผู้เกี่ยวข้อง 3. การเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติงาน 4. จัดให้แลกเปลี่ยน ให้มีแลกเปลี่ยนประสบการณ์นวัตกรรมจากการปฏิบัติ 5. เรียนรู้และพัฒนาที่เป็นการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 	✓	✓		✓	✓
สจิวรรณ ทรรพสุ (2559)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ควรจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เน้นการสอดแทรกคุณธรรม สร้างความรู้ผ่านการปฏิบัติที่สอดคล้องกับทักษะศตวรรษที่ 21 2. จัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงอย่างมืออาชีพ 		✓			✓
ณัฐมน พันธุ์ชาติ (2559)	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดค่ายอาสาเพื่อส่งเสริมสนับสนุน 2. การสร้างจิตอาสาในรูปแบบที่หลากหลายโดยผู้เรียนสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามความสนใจ 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงและสัมผัสความเป็นครูในสถานการณ์จริง 4. เรียนรู้จากตัวแบบ 		✓	✓		✓
มลิวลัย สมศักดิ์ และคณะ (2561)	จัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้และสัมผัสกับชีวิตที่ยากลำบาก					✓
(Lilian G. Katz) (1972)	<ol style="list-style-type: none"> 1. แลกเปลี่ยน ประสบการณ์การเรียนรู้กับเพื่อนในสาขาวิชาอื่น ๆ 2. การอบรม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ 3. การดูวิดีโอที่สอนของตน 4. การเยี่ยมชั้นเรียน โปรแกรม โครงการสาธิตอื่น ๆ 		✓	✓	✓	✓
Conti and Patrick (2002)	ใช้หลักการเรียนรู้แบบองค์รวมในการสร้างความตระหนักรู้แนวคิดปัญหาศึกษา	✓				

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จำนวน 15 เล่ม (ต่อ)

ลำดับ	นิยาม	สรุปแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะ				
		ใช้วิธีการตามหลักศาสนา /จิตวิทยา	ใช้วิธีการในชั้นเรียน	ใช้วิธีการอบรมตามหลักสูตร/ โปรแกรม/ค่าย	เปิดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์จากผู้รู้	ใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์ จริง/จากตัวแบบ
Anne Graham and Renata Phelps (2003)	ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอภิปัญญาและการสะท้อนความคิด	✓			✓	
Jana Hunzicker (2010)	1. การสร้างแรงบันดาลใจ 2. การเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานการณ์จริง 3. ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 4. ใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓
Chong Sylvia et al. (2011)	1. ผ่านประสบการณ์ สภาพสังคม วัฒนธรรมจริง 2. เรียนรู้จากหลักสูตร		✓			✓
Janesawang (2011)	ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตนเองและบุคคลอื่นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม	✓	✓			
	ความถี่	9	9	5	6	9
	ร้อยละ	60	60	33	40	60

จากตารางที่ 1 พบว่า การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาต่อวิชาชีพครู ประกอบด้วย 5 แนวทาง แนวทางที่ 1) ใช้วิธีการตามหลักของศาสนาผสมผสานกับศาสตร์ตะวันตก โดยการบูรณาการศาสตร์ทางจิตวิทยาเข้ามาใช้ในการเสริมสร้าง คิดเป็นร้อยละ 60% แนวทางที่ 2) ใช้การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 60% แนวทางที่ 3) ใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและเรียนรู้จากตัวแบบที่โดดเด่น คิดเป็นร้อยละ 60% แนวทางที่ 4) ใช้การเปิดเวทีเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้รู้ คิดเป็นร้อยละ 40% และ แนวทางที่ 5) การจัดกิจกรรมควรจัดแบบค่าย โปรแกรม และการอบรมตามหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 33% ตามลำดับ

1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู จำนวน 5 คน พบว่า แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู ประกอบไปด้วย 1) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างในลักษณะการจัดอบรม, จัดค่ายโครงการ, หลักสูตรระยะสั้นหรือระยะยาว, โปรแกรม 2) การจัดกิจกรรมกลุ่มเกลาหรือการจัดเวทีเสวนา หรือกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ วิธีการ คือ ปลุกฝังให้ความรู้ทางจิตสำนึก ความคิด เจตคติ ให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมภายใน เช่น การสร้างแรงจูงใจการเรียนรู้จากแบบอย่างที่ดีและให้ลงมือกระทำตามแบบอย่างนั้น ๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพครู ทั้งทางด้านวิชาการ และการดำเนินชีวิต ให้เป็นคนดี คนเก่ง 3) ให้อำนาจหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนการเรียนรู้การเป็นผู้ให้มากกว่าการเป็นผู้รับ 4) การนำหลักศาสนาเข้ามามีบทบาท 5) การเรียนรู้และการแบ่งปันประสบการณ์จากเพื่อน

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า กิจกรรมที่พัฒนาขึ้น ประกอบไปด้วย 2 กิจกรรมหลักและ 7 กิจกรรมย่อย และความเหมาะสมของกิจกรรม ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.49)

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้และประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความซาบซึ้งตลอดระยะเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม มีความเข้าใจและปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ หลังกิจกรรมเสร็จสิ้นลง นักศึกษาส่วนใหญ่สะท้อนไปในทิศทางเดียวกันว่า ซาบซึ้งและเข้าใจว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่วิเศษที่สุดและถือเป็นอาชีพที่ทรงเกียรติที่จะต้องไปพัฒนาผู้คนที่มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เกิดความรักและความศรัทธาในวิชาชีพของตนเองอย่างลึกซึ้ง และตระหนักรู้ตนเองในการเป็นครูที่ดี รู้จักวิธีการพัฒนาตนเองในฐานะของการเป็นครู มีอุดมการณ์ในความเป็นครู และพร้อมที่จะไปพัฒนาผู้อื่นให้มีความงอกงามทางจิตวิญญาณ เป็นคนดี คนเก่งต่อไป และความพึงพอใจต่อกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.58)

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า แนวทางการเสริมสร้างประกอบไปด้วย 5 แนวทาง ประกอบด้วย 1) ใช้วิธีการตามหลักของศาสนาผสมผสานกับศาสตร์ตะวันตก โดยการบูรณาการศาสตร์ทางจิตวิทยาเข้ามาใช้ในการเสริมสร้าง 2) ใช้การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน 3) ใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและเรียนรู้จากตัวแบบที่โดดเด่น 4) ใช้การเปิดเวทีเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้รู้ และ 5) การจัดกิจกรรมควรจัดแบบค่าย โปรแกรม และการอบรมตามหลักสูตร สอดคล้องกับ ปิยะพล ทรงอาจ (2560) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางจิตวิทยาเป็นระบบกลไก การมุ่งใจในการเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งในเชิงจิตวิสัยและในเชิงวัตถุวิสัย ที่สามารถพิสูจน์ได้ในเชิงประจักษ์ และสามารถวัดระดับความพร้อมในการเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่เป็นจริงในทางปฏิบัติได้ ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในแต่ละขั้นของบุคคล ผู้จะเปลี่ยนพฤติกรรมได้ผ่านจากขั้นหนึ่งไปอีกขั้นหนึ่ง จากพฤติกรรมเก่าที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่การปรับเปลี่ยน พฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมและดีกว่า 6 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นก่อนไตร่ตรอง (2) ขั้นไตร่ตรอง (3) ขั้นการ เตรียมการ (4) ขั้นดำเนินการ (5) ขั้นคงรักษาสภาพ และ (6) ขั้นถอยกลับ และยังสอดคล้องกับ Chong Sylvia et al (2011) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูให้กับกับนักศึกษาวิชาชีพครู ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า หลังจากนักศึกษาวิชาชีพครูได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพผ่านกระบวนการพัฒนาความเป็นครูตามหลักสูตร ทำให้นักศึกษาเห็นมุมมองที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทความเป็นครู เกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพตลอดจนเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ เพราะการปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นครู ความรักความศรัทธาในวิชาชีพให้กับนักศึกษาครูถือเป็นอีกหนึ่งขั้นตอนที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาครูสู่การเป็นครูวิชาชีพ องค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นครูด้านคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพครู ซึ่งนักศึกษาครูจะต้องไปประกอบวิชาชีพครูต่อไปในอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ถูกต้องและเหมาะสม การปลูกฝังคุณความดีให้กับนักศึกษาที่กำลังศึกษาวิชาชีพครู จะต้องให้การ อบรม ปลูกฝัง คุณธรรมความเป็นครูอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ และปลูกฝังให้นักศึกษารูประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแม่พิมพ์หรือแบบอย่างที่ดีเพื่อให้ศิษย์ได้จดจำรูปแบบของความเป็นครูที่ดีตลอดไป

2. ผลการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ประกอบไปด้วย 2 กิจกรรมหลักและ 7 กิจกรรมย่อย และในส่วนของคุณภาพของกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู

พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีความหลากหลาย เช่น ใช้วิธีการตามหลักของศาสนาผสมผสานกับศาสตร์ตะวันตก โดยการบูรณาการศาสตร์ทางจิตวิทยาเข้ามาใช้ในการเสริมสร้าง ใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและเรียนรู้จากตัวแบบที่โดดเด่น ใช้การเปิดเวทีเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้รู้ กิจกรรมเน้นกลุ่มเป็นสำคัญ และมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น วิดีทัศน์ นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม เข้าใจและเห็นคุณค่าของทุกกิจกรรมและกิจกรรมยังมีขั้นตอนที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน ทำให้นักศึกษารู้สึกว่าเป็นกิจกรรมเดียวกัน สอดคล้องกับ ปัทมา เวียงวูช (2556) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มจะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของบุคคล และพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลเมื่อได้ทำงานร่วมกัน บุคคลจะเรียนรู้และรู้จักที่จะเข้าใจและยอมรับเพื่อน สมาชิกในกลุ่มและรู้จักวิธีการติดต่อสื่อสาร การใช้คำพูด ท่าทางต่าง ๆ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่น เป็นการพัฒนาให้บุคคลสามารถที่จะปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและยังสอดคล้องกับ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556) ที่กล่าวว่า การนำเสนอตัวแบบที่อยู่ในรูปวีดิทัศน์ ซึ่งเป็นตัวแบบสัญลักษณ์นั้นจะประสบผลสำเร็จอย่างมากในหลายสภาพการณ์ เมื่อผู้เรียนได้สังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบและเกิดความสนใจในตัวแบบแล้ว ผู้เรียนจึงเกิดกระบวนการจดจำตัวแบบนั้นไว้โดยจดจำเป็นสัญลักษณ์หรือภาพของตัวแบบ

3. ผลการทดลองใช้และประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า นักศึกษาตระหนักได้ว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เห็นว่าครูเป็นอาชีพที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ ในฐานะที่เป็นอาชีพที่สร้างคนให้มีความรู้ความสามารถ ตนเองจะต้องมีคุณลักษณะพื้นฐานก่อนที่จะไปพัฒนาผู้อื่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะประกอบวิชาชีพครู ซึ่งความมุ่งมั่นนี้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการแรกของคนที่จะเป็นครูและจากแบบประเมินความพึงพอใจในกิจกรรมที่อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในกิจกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะความมุ่งมั่นของนักศึกษาที่มีความประสงค์อยากเป็นครูตั้งแต่แรกเริ่ม ตัวกิจกรรมกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความซาบซึ้งในการประกอบอาชีพนี้เพิ่มมากยิ่งขึ้น สังเกตได้จากการทำงานที่แสดงออกถึงความรักความศรัทธาในวิชาชีพของตนเองได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ พระสุขุม สุขวาทโก (2559) กล่าวว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ครูย่อมเป็นที่คาดหวังของสังคมแต่การที่จะเป็นครูดีนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง ครูที่ดีนั้นจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ มีความรู้ดี สอนดี ความประพฤติดี รับผิดชอบหน้าที่ดี มีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ที่สำคัญที่สุด ครูที่ดีนั้นต้องเป็นผู้ที่ฝึกฝนและพัฒนาได้ โดยมีศรัทธาความมุ่งมั่นและความรักในอาชีพครู

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนานักศึกษาครูที่ต้องการนำกิจกรรมนี้ไปใช้ควรนำไปใช้ในลักษณะเป็นกิจกรรมส่งเสริมเท่านั้น ไม่ควรนำไปส่งเสริมพัฒนาเป็นกิจกรรมหลัก ซึ่งอาจส่งผลไม่ครอบคลุมตามโครงสร้างการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูของผู้เรียนของแต่ละสถาบัน
2. กิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูนี้ เหมาะสำหรับการพัฒนานักศึกษาครูที่อยู่ในช่วงระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ไม่เหมาะกับการนำไปส่งเสริมกับครูประจำการซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่อาจส่งผลกับประสิทธิภาพของกิจกรรม
3. เนื่องจากการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู มีจุดเน้นประการหนึ่ง คือ มุ่งให้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการเรียนรู้ ซึ่งมี

เป้าหมายเพื่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมภายใน จึงควรทำด้วยความระมัดระวัง ทั้งด้านเนื้อหา เวลา สถานที่ ความสนใจของผู้เข้าร่วม จึงควรมีการวางแผนอย่างรอบคอบ และควรทำกิจกรรมกับนักศึกษาในกลุ่มเล็ก ไม่ควรใช้ นักศึกษากลุ่มที่ใหญ่เกินไป เพราะจะทำให้ไม่สามารถควบคุมกลุ่มได้และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่มุ่งหวัง

4. การจัดกิจกรรมจะบรรลุผลได้ ขึ้นอยู่กับผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของทุกฝ่าย ได้แก่ วิทยากร นักศึกษา ผู้ที่นำกิจกรรมนี้ไปใช้ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย ทำความเข้าใจกับรูปแบบให้ถ่องแท้ ให้เข้าใจชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของตน เพราะปัจจัยด้านบุคคลถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมนี้บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้ที่เป็นวิทยากรควรมีความรู้ความสามารถด้านกิจกรรมกลุ่ม สามารถโน้มน้าวจิตใจได้เป็นอย่างดีอย่างดีจับ ประเด็นและสรุปประเด็นในการอภิปราย มีปฏิภาณไหวพริบเพื่อช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความศรัทธาติดตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เน้นกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ การระดมความคิด การเรียนรู้ไปตามขั้นตอนของกิจกรรม ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยระยะเวลาสั้น ๆ ที่นำพฤติกรรมเดิมที่ยังไม่ได้รับการปรับเปลี่ยนของ นักศึกษามาประกอบการทำกิจกรรม นักศึกษาส่วนใหญ่มีความซาบซึ้งที่จะเป็นครูตั้งแต่แรก ดังนั้น พฤติกรรมที่พบ จึงเป็นพฤติกรรมแท้จริงของกลุ่ม จึงควรมีการศึกษาและนำกิจกรรมนี้ไปใช้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบอื่น ที่ไม่ใช่ได้มาด้วยความสมัครใจ

2. การวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ดังนั้น จึงควรทำการวิจัยกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อติดตามและประเมินความคงทน ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู ที่เกิดจากกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นนี้

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐมน พันธุ์ชาติสี. (2559). *การสร้างเสริมคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ดุจดเดือน พันธุมนาวัน. (2551). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ธรรมนันท์ก้า แจ้งสว่าง (2555). ประสบการณ์ของความเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู: การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 18(1), 55-65.
- ปัทมา เวียงวูธ. (2556). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนออทิสติก (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ปิยะพล ทรงอาจ. (2560). การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามแบบจำลองข้ามทฤษฎี. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 7(พิเศษ), 221.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2538). *การพัฒนาจริยธรรม*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระสุขุม สุขวาทโก. (2559). ลักษณะของครูที่ดี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 4(1), 31-40.
- ภาสกร เรืองรองและคณะ. (2557). เทคโนโลยีการศึกษากับครูไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 5(ฉบับพิเศษ), 195 – 204.

- มลิวีย์ สมศักดิ์ และคณะ. (2561). องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *Journal of Southern Technology*, 11(1), 51 – 57.
- มารุต พัฒนาผล. (2558). รูปแบบการพัฒนาครูประถมศึกษาด้านการโค้ชเพื่อให้รู้คิด. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 8(2), 593-612.
- สจีวรรณ ทรรพสุ. (2559). กลยุทธ์การพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูเพื่อส่งเสริมความเป็นครู วิชาชีพของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *วารสารราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 15(1), 1 – 9.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต. (2556). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2554). *ข้อบังคับคุรุสภาว่า ด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554*. กรุงเทพมหานคร: เจริญผล กราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *การประชุมทางวิชาการการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 14*. กรุงเทพมหานคร: เจริญผล กราฟฟิค.
- สุทัศน์ เอกา. (2558). *ครูแห่งศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ก.พล (1996) จำกัด.
- Chong, S., Low, E. L., and Goh, K. C. (2011). Developing student teachers' professional identities an exploratory study. *International Education Studies*, 1(4), 30–38.
- Conti, S., and Patrick, D. (2002). *The spiritual life of teacher: A study of holistic education and the holistic perspective* (Unpublished doctoral dissertation of psychology and education). Columbia University, New York: United States.
- Graham, A., and Phelps, R. (2003). Being a teacher: developing teacher identity and enhancing practice through metacognitive and reflective learning processes. *Australian Journal of Teacher Education*, 27(2), 11–24.
- Jana., H. (2010). *Characteristics of effective professional development: A checklist* (Research report). Department of Teacher Education Bradley University. Retrieved from: <https://eric.ed.gov/?id=ED510366>
- Janesawang, T. (2011). *Teacher spirituality experience: A phenomenological study* (Unpublished doctoral dissertation). Srinakarinwirot University, Bangkok, Thailand.
- Katz, L. G. (1972). Development stages of preschool teachers. *ERIC Document Reproduction Service No. ED057922*, pp.11. Retrieved from <https://eric.ed.gov/?id=ED057922>